

Narodno načelo, dolžnost in delo.

Človek se rodi, raste in izpopolnjuje do moške samostojnosti kot član družine, naroda, države, Cerkve. Od teh družb prejema razne dobrine zastonj, ali bolje na posodo, ker s prejetjem in uživanjem teh dobrin vzame nase dolžnost, da bo ob svojem času tem družbam na primeren način vračal prejete dobrine.

Od naroda, v katerem si se rodil in do-rastel, si prejel jezik, izobrazbo, vzgojo, svoje talente in posebnosti. Ta narod je v svojem znoju, s svojimi žulji izkopal ceste, po katerih hodiš, zidal cerkev, v kateri si bil krščen in prejemaš največje dobrine neba, ta narod si je pritrgoval pri črnem kruhu, da ti pojo zvonovi svojo tako veličastno pesem, da si mogel zajemati v šoli svojo prvo izobrazbo. Pri vsem, kar si in kar imaš, ima cel narod neko mero zaslužnja. Kakor se spodobi, da hvaležno vračaš starišem, hiši, družini, ki te je izredila in vzgojila v sposobnega in postavnega človeka, ljubezen, spoštovanje in se oddolžiš z deli ljubezni za prejete dobrine, se poženeš ob vsaki priliki za čast, dobro ime, pravice, blagostanje domače hiše, družine — tako se spodobi, da isto storiš svojemu narodu, državi, Cerkvi in vsem družbam (Orlu, izobraževalnemu i. dr. društvom), ki so ti nudili svoje dobrine.

Kako pa? Vsega tega te uči natančno orlov-ska Zlata knjiga! Slab Orel si, če se ne brigaš za svoje dolžnosti do naroda. Poznati moraš načela, po katerih Orel presoja narodne zadeve, dolžnosti do naroda in delo,

ki ga v prid narodu mora vršiti vsak pošten človek, zlasti pa zaveden Orel, ki mora biti v vseh dobrih rečeh za zgled vsemu ljudstvu.

Orel je ljudstvu dolžan globoko ljubezen (Zl. knj. VI. 1.). Ljubezen je korenina, iz katere vsa dobra dela, vse dobre misli, besede in dejanja izhajajo, tudi v narodnem oziru. Kjer ni v srcu ljubezni, tam so misli samoljubne, besede so hinavščina in dejanja so jalova. Vendar se ljubezen vidno kaže le z deli, in prav jasno in podrobno nas uči Zlata knjiga ravno o delih, ki naj jih opravljamo za narod. (Mesto besede „narod“ rabi Zl. knjiga izraz „ljudstvo“, ker so pri nas največ govorili in pisali o ljubezni in delu za narod taki ljudje — „napredni narodnjaki“, — ki so za najbolj potrebne dele naroda najmanj koristnega storili, ampak skrbeli predvsem zase ali za svoje pristaše.)

V svoji himni vsaka družba hoče imeti zbrano in naglašeno tisto, kar naj ima vsak član in cela družba vedno pred očmi in v mislih, najvažnejša načela, najsvetejša čuvstva, temeljne poteze delavnega programa. In ker je Orel katoliško-narodna zveza, njegova himna poje: „v trudu in znoju, polnem radosti, domu gradimo slavo in čast;“ „Narod slovenski, k nasmrtni slavi tvoji se naše sile boré.“

V uvodnem spisu o Makabejskih bratih — „Orlom za zgled goreče ljubezni do Boga in domovine“ — se uči Orel za vero, jezik in običaje svojih očetov, svojega na-

roda, bojevati, trpeti in junaško umreti, pa tudi neomajno zaupati v končno zmago ljudskih pravic. V celi svetovni literaturi ni mogoče najti bolj narodno-vzgojnega berila kakor je ta uvod v Zlati knjigi Orlov!

Knjiga z IX. poglavji ima celi dve poglavji določeni vzgoji Orla v narodnem duhu, (VI. Ljubezen do ljudstva in narodne dolžnosti Orla; VII. Telesno zdravje in smisel za domačijo ter družino).

Ljubezen do ljudstva, ki jo Orel mora imeti, zahteva, da se vedno živo zanima za potrebe in težnje ljudstva, mu dejansko pomaga, ga izobražuje in organizira, opozarja na ljudske napake in jih odpravlja, brani zlasti šibkejšje sloje in osebe in vzbuja k zavesti tiste, ki se ne zavedajo krivic, katere trpe v socialnem, narodnem in verskem oziru. Orel mora skrbeti za napredovanje ljudstva v vsakem kulturnem oziru na podlagi materinega jezika in njegove narodne posebnosti.

Ljudstvo ne živi od fraz in navdušenja, ampak od kruha. Če mu drugi kruh režejo, mu hočejo tudi ukazovati. Kdor toraj res ljubi ljudstvo in mu hoče pomagati do največjih dobrin — svobode, samostojnosti, moči, blagostanja — mora preskrbeti ljudstvu najprvo kruha, mu mora pomagati predvsem do gospodarske svobode in moči, do urejenih socialnih razmer. Zato uči zopet Zlata knjiga: Orel mora ljudstvo gospodarsko izobraževati, zlasti podpirati ga in sodelovati pri snovanju gospodarskih, strokovnih in denarnih organizacij, razširjati smisel za varčnost in treznost, udeležiti se vsakega gibanja za gospodarsko okrepitev šibkejših slojev.

Vsaka urejena ljubezen začenja pri sebi! Zato naj Orel — ne morda išče najprej zase korito in napolni prvo svojo malho, — ampak sam pridno, vestno in napredno gospodariti in tako vzgaja svojo družino; se zanima za gospodarstvo v občini, deželi in državi, sodeluje v gospodarskih društvih in podpira delavske in kmečke, strokovne in gospodarske organizacije; če je član katkega političnega zastopstva, deluje zlasti za gospodarski in socialni napredek ljudstva; povsod dela za krščansko vzajemnost in sporazumljenje med sloji in stanovi, katere brezverski nasprotniki gonijo v boj vseh proti vsem, ki ljudstvu toliko škoduje.

Prava ljudska izobrazba je mogoča le na podlagi narodnega jezika. Zato se mora Orel povsod zavzemati za narodno šolo, za pravico materinega jezika v uradih, za politične in kulturne pravice ljudstva v državi in napram drugim narodom, na domači zemlji in v celi državi, za narodne manjšine

in za pravice neosvobojenih bratov izven države, proti vsakemu nasilju od katerekoli strani.

Ker nas zgodovina, učiteljica življenja uči, da je živa verska zavest najboljša zaščitnica naroda (boji s Turki, potujčevanje v Avstriji, Ogrski, Italiji, Ameriki, Nemčiji), mora Orel tudi iz narodnih ozirov utrjevati v ljudstvu versko zavest, pospeševati katoliško društveno življenje, samoupravo v občini in pokrajini, podpirati katoliška narodno-obrambna društva in vse organizacije katoliškega ljudstva. Pri tem delu pa naj se varuje, da ne bo za narod samo kričal, izžival, bahal in se zgolj navduševal, pa tudi nikomur nobene krivice storil (po vzoru laških fašistov, koroških heimverovcev in jugoslovanskih orjuncev).

Namen boja za narodno pravo mora biti taka ureditev razmer, da se bo naš narod mogel na podlagi lastnega jezika in kulture izobraževati ter napredovati v lasten blagor, v blagor celi državi in vsem njenim prebivalcem. V tem boju je najuspešnejše orožje globoka vernost, čut za krščansko pravičnost in ljubezen, gospodarsko moč in politično zavednost. Orel ne sme poznati ne narodne mlačnosti, ne sovraštva do drugih narodov (ker krivic, ki jih n. pr. delajo fašisti ali heimverovci našim bratom, ni kriv njihov narod v celoti).

Za uspešno narodno delovanje je neobhodno potreben zmisel za telesno zdravje, bistrost duha, lepoto domačije in pošteno družinsko življenje.

Zato dober Orel rad dela in ne lenari ali postopa, živi trezno in varčno, se varuje največjih sovražnikov naroda: pijančevanja in nečistovanja, se uri v disciplini in samopremagovanju, širi zmisel za snago, zdravje in telesno utrjevanje med ljudstvo, redno telovadi in rad pohaja v naravo, neguje veselo voljo, ljubi domačijo, rodni dom in zemljo, domače običaje in naravo. Zaveden Orel ne sili v tujino, rad doma dela, spoštuje in uboga starše, se briga za domače gospodarstvo, za red in poštenje v domačem kraju, proučuje zgodovino domačih krajev, rad potuje po domovini in povsod pomaga domačinom. V vsem dobrem daje Orel lep zgled, z delom in varčnostjo množi narodno premoženje, če se ženi ne jemlje tujke, ampak domače dekle, vzgaja otroke v narodnem in verskem duhu in tako vpliva tudi na sosede. Posebna odlika Orla bodi krščanska ljubezen in usmiljenje do sirot, revežev, bolnikov in sploh vseh, ki trpe pomankanje.

Tako uči naš orlovski katekizem, ki ga beremo in razlagamo teden za tednom, leto

za letom. Pa ti pride kakšna „narodno napredna“ prismođa iz oštarije, kjer se pije in pleše „za narodne namene“, in te opsuje za brezdomovince, za protidržaven element, za narodnega izdajalca, ali pa v vinsko-narodnem navdušenju napiše v naroden časopis denunciacijo o črni internacionali med

Orli. Kdo se pri tem ne spomni na Jude, ki so Kristusa tožili Pilatu, češ, da je Boga preklinjal . . .

Mi pa, bratje, brez ozira na desno in levo: v trudu in znoju, polnem radosti domu gradimo slavo in čast!

J. H.

„So časi in mislim, da je sedANJI čas tudi tak, ko poučne ali celo znanstveno učene razprave nimajo nobenega odločilnega vpliva na ljudi. Današnje ljudi more pripeljati do spoznanja resnice le resnično življenje po veri, oziroma osebnost, katere vera se je vidno spremenila v pričetek nadnaravnega življenja. Takšne osebnosti so pred vsem svetniki. In nam manjka pred vsem svetnikov, to je ljudi, ki bi živeli svetniško življenje primerno potrebam sedanjega časa, svetnikov, ki bi bili popolnoma otroci našega časa.“ (Konvertit Friderik van Eeden).

Češkoslovaški orlovski plakat.

„Prerod“.

Naš Odrešenik je hotel ves človeški rod, pogreznjen v blato nenravnosti, ukovan v verige prastarih grešnih razvad in zaslepljen po zmotnih naukih, prenarediti, preroditi. „Postrgajte stari kvas in bodite novo testo; vrzite proč dela teme in oblečite orožje svetlobe; prerodite se v vodi in Sv. Duhu; bodite kakor (nedolžni) otroci . . .“, tako je

govoril, tako ukazoval. Svojim učencem in apostolom je dal nalogo, da v njegovi Cerkvi do konca sveta med vsemi narodi to nadaljujejo. S sv. krstom, pri sv. pokori in s Sv. Rešnjim Telesom, z molitvijo, postom in dobrimi deli naj se preračajo vsi ljudje — tako uči in opominja sv. Cerkev vse čase in na vseh krajih. Po grehu mrtvi za nebesa, tudi po sv. krstu oživljeni a zopet po smrt-nem grehu na duši mrtvi, naj po milosti božji in zveličavni pokori zopet ožive, se duševno nanovo rode za boljše življenje, naj se prerode.

Ogromno delo je izvršila katoliška Cerkev v zgodovini. Prerodila je v Kristusu cele dele sveta, mnogo narodov, milijarde ljudi. Posluževala se je povsod in vedno tistih sredstev in pripomočkov, ki so bili času in kraju najbolj primerni, ki so se ljudi najbolj prijeli, kakor so ljudje najlažje razumeli. Apostoli so hodili na shode Judov, Grkov, Rimljanov itd. in so tam govorili med drugimi govorniki o Kristusu, križanem za vse ljudi. Pozneje so se shajali prvi verniki pri večerji, jedli nebeški kruh in poslušali razlago Jezusovih naukov. Ko so imeli cerkve in šole, so tu duhovniki oznanjali besedo božjo; v novejših časih so začeli pisati tudi v knjigah in listih o tem, kar naj ve kristijan. V Ameriki so začeli že s skioptiki in kinom v cerkvah vplivati na vernike v smislu preroda v Kristusu.

Včasih je ljudem zadostovalo to, kar so slišali v cerkvi in v šoli in kar so brali v pobožnih knjigah. Brezverske knjige, listi, učitelji, društva in družbe pa so se tako razširile, da ni več mogoče v izdatni meri pobijati zmote in učiti čisti nauk božji, puliti plevel in ljuliko ter sejati zdravo pravo seme resnice božje v cerkvi in v šoli. Zato so goreči duhovniki in verniki začeli ustanavljati društva, klube, krožke . . ., ki naj pomagajo Cerkvi pri zveličavnem delu za

rešenje duš. V cerkvi duhovnik govori vsem vernikom skupaj, brez razlike starosti, stanu in stopnje izobrazbe. Društva pa so večinoma za posamezne stanove, starosti itd. Tu govori ne le eden, ampak razni ljudje, tu se lahko bolj domače, tudi šaljivo ali bolj ostro kaj pove in razgovarja, da se vsaka misel bolje pojasni. Tu se s petjem, igro, telovadbo, izleti, čitanjem, delom in zabavo uče društveniki živeti po veri, tu se v luči vere dalje izobražujejo in utrjujejo v krščanskih čednostih. Zato Cerkev dandanes povsod priporoča, snuje, podpira katoliška društva vseh vrst, ki na temelju Kristusovega evangelija skušajo podpirati Cerkev v prerojenju ljudstva. Ako društva po pravilih delajo, ta namen v veliki meri tudi dosežejo, ako ne (če se love za zunanostmi, brez ozira na zadnji namen društva), malo ali nič ne koristijo, če ne škodujejo!

Ob gotovih nevarnostih ali nesrečah, ozir. posebnih potrebah, ki zadevajo življenske interese celega naroda, so začeli dobro misleči ljudje snovati organizacije, ki naj bi združevale vse ljudi, ki žele narodu dobro, dasi se v nazorih v marsičem ločijo ali celo nasprotujejo, da so si le v namenu edini, iz katerega se združijo. Tako so pred pomolom Avstrije vsi jugoslovanski poslanci vseh strank na Dunaju stopili v eno zvezo, za zadnje občinske volitve v Ljubljani so se združili v eno zvezo krščanski socialci, komunisti in socialisti, proti boljševiški revoluciji na Češkoslovaškem so nastopili skupno Orli in Sokoli.

V želji, da bi kar najhitreje in najtemeljiteje odpravili razne ljudske razvade in napake (surovost, pijančevanje i. pod.) so se pred letom v Ljubljani združili dobrohotni ljudje najrazličnejših svetovnih nazorov in strank v posebno zvezo, ki izdaja tudi svoj mesečnik „Prerod“ (Ljubljana, Poljanski nasip 10, letno 10 Din). V tem listu opozarjajo na razne škodljive ljudske razvade in napake, odkrivajo njih temne vire in vzroke, kažejo na škodo, ki jo povzročajo in na sredstva in poti, po katerih bi morali voditi ljudstvo do preroda. Članki in drobtinice, ki jih prinaša Prerod, so večinoma zelo dobri, poučni in vzgojni, izpod peresa mnogih visoko učenih in izkušenih mož. Zato Prerod toplo priporočam vsem

odsekom, da ga naroče; naj ne bo odseka, ki bi ga ne imel in ob koncu leta shranil v knjižnici. Na fantovskih večerih naj eden poroča o vsebini vsake številke, posebno važne odstavke naj prebere vsem. Premožnejše družine naj ga naroče in dajo še sosedom brat. Orli in Orlice pa povsod odločno nastopite proti vsemu hudemu, kar graja Prerod, za vse dobro, kar priporoča. To je naša dolžnost, saj Zlata knjiga ukaže, da vse dobro med vernim ljudstvom podpiramo in širimo, vse slabo pa preganjamo in zatiramo.

Naši zvezi je Prerod in zveza zoper surovost in pijančevanje zelo dobrodošla! Saj je vse to tudi naša glavna naloga. Seveda ne le pobijanje napak, z zgledom in besedo, ampak tudi vzgajanje članov in ljudstva v vseh dobrih in lepih čednostih, uvajanje zdravih, koristnih navad. Mi ne ostajamo pri podiranju, ampak hočemo tudi zidati. Ker pa vsega svojega obširnega programa ne moremo obenem in naenkrat izvesti, ker ne moremo samo karati in svariti, ampak moramo tudi bodriti, korajžo dajati in mnogo prizanašati začetnikom, nam radi tuintam očitajo za prerod vneti možje, da premalo dobrega storimo, tudi da Mladost premalo o tem piše. Jaz pa pravim: berite vsi Prerod, bodi vam kakor priloga Mladosti, ki ne more vsega obenem pisati, ker ima le 16 strani na mesec. Zavedajte se pa tudi, da je Orel največja in najpopolnejša prostovoljna zveza za prerod naroda in njegovo нравno povzdigo, ki vestno in vneto vrši že 15 let to nalogo. In čisto v katoliškem smislu, ker popoln in trajen je le prerod v Kristusu! Načrt, sredstva in načine prerajanja si pa Orel svobodno sam izbira. Dela tako in tisto, kar njegove in časovne razmere pripuščajo in omogočajo. Poslušaj predvsem tudi katoliško Cerkev, ki jo priznava za najboljšo in nezmotljivo učiteljico. Zato naj mu nihče preveč ne zameri, če ne prevrže celega svojega reda in načrta takoj, kakor hitro se kje kak prerajar oglasi in začne po svoje voditi in nadzirati prerajanje naroda. Vsak po svojih močeh, načrtih in sredstvih, roko v roki s sodelavci na tem zanemarjenem polju delajmo, trebimo in sejmo, da napolnimo nebeške žitnice.

J. Hafner.

Izak Newton, vprašan kako je odkril zakone o gibanju svetov, je odgovoril: „Tako, da nisem na nič drugega mislil.“ (Zbranost!)

Nekdaj so bile najbogatejše tiste dežele, kjer je bila narava najbolj ugodna; dandanes pa so tiste, kjer je človek najbolj delaven. (Buckle.)

Virago victrix.

Povest iz naših dni.

2. Prapor.

Droben curek srebra je zažuborel nad gorami, prva slutnja dne. Prepelica se še ni bila oglasila v žitu, petelin je še zatikal glavo med perot. Svetlo so še gorele zvezde na nebu, zadnje kresničice so legale v rosne setve in trave, prvi jutranji vetrovi so se budili v bujno in svežo zelen cvetočih lip in sadnega drevja. Takrat se je oglasil zvon svetega Petra in kakor da je vse čakalo samo še tega klica, je vse bedelo in živelo: prepelica v polju, petelin v hiši, dan nad gorami, vonj rož po vrteh, tiha nočna luč v hiši pred sliko nebeške Matere in še večno svetilo v cerkvi. Neskončno sladka tišina je še za nekaj trenutkov zakrila jutro, ko je utihnil zvon. Tedaj šele se je opoteklo z glasnimi klici nekaj pivcev iz Jerajeve krčme. Bili so sami mladi ljudje. Sredi ceste so stali in začeli peti. Takrat je pristopil k njim še eden. Bil je Travnov Ciril. Za njegov denar so pili vso noč. Zdaj se je vznemljil in zavpil:

„Bodite tiho! Saj vidite, da se dela dan.“

„Ciril trdi pravo,“ je rekel nekdo med fanti. „Pojdimo! Jutro je že odzvonilo.“

Razšli so se in legli v moten in bolen san svojim očetom v jezo in bridkost, svojim materam v bridke solze. Vas pa se je dramila v veselje slovesnega dne, v solnce in luč in molitev. Na fari so zagoreli prvi orlovski kroji, prvi zgodnji gostje so prihajali peš in na vozovih. Zvoki društvene godbe so jeknili. Farni zvonovi pa so peli, peli...

Pestro se je izsulo iz cerkve od prve maše pod jasno nebo. Živo je zagibalo v ljudstvu, veselo pritrkavanje je pelo v slovesnost, ki se je pripravljala. V tesne vrste so se strnile telovadne čete, Orli, Orlice, naraščaj. Z vedrim zelenjem okrašen oder je vezal kakor svečan oltar oči ljudstva. V množico je dahnil sladki nemir bližnjega slavlja. Na odru se je pojavil govornik. Govoril je o solncu na nebu. Cvetje hrepeni k njemu, petje hrepeni k njemu, srca človeška in človeške oči hrepenijo k njemu. Pa saj je še solnce nad solncem, neskončno višje, neskončno blagodarnejše. Ne zaide nikoli, še na sodni dan bo sijalo v padajoče mrakove in svetilo vekomaj. Vsemogočni Bog je solnce vseh solnc, sejalec dobrote in lepote, stvarnik veselja in zdravja, oče nebeške sreče, prijatelj cvetja in nedolžne pesmi in mladosti.

Škrjanec iz polj, neuka ptica ima iz stvarnika, da mora k nebu, da mora peti svojo pesem in se peti nad zemljo. Roža v vrtu ima od stvarnika in je poslušna in žrtvuje svojih cvetov sladke vonje v višave, pesem pomladi in grom viharjev slavita gospodnje ime. Visoko hodi veleptič višin in se koplje v luči, ko so mrakovi zagnili zemljo. Ali so mrakovi zagnili zemljo? Ne. Še sije zemeljsko solnce, še so zarje jutranje in zarje večerne. Drugo solnce, solnce nad solncem so prikrili oblaki, drugačni mrakovi so zalili zemljo in pokrili človeške duše v mrazove in teme. Greh, sla in strast so zalili zemljo, so zatemnili solnce nad solncem, so ubili pesem, da ne išče več k izvirku vsesreče, vseveselja, vsemladosti... Uboge človeške duše, uboga domovina!

Škrjanci vedo za solnce in rože, vedo za nebo in veleptič, planinski orel, je visoko vzrastel nad mrakove in se koplje v luči. Solnce nad solncem je večni Bog. Njegovi otroci smo. Naše nesmrtni duše bo zahteval od nas.

„Orli, Orlice! Vam ni mrknilo božje solnce, Vam še vneha duše ljubezen do Neskončnega, stvarnika in sodnika. Ptici nosi svojemu solncu svojo radost, roža mu žrtvuje svoj vonj. Orli, Orlice, prinesite še vi svojemu solncu, svojemu Bogu, kar imate najlepšega od njega: neomadeževanost svojih duš, veselje svoje moči in cvetje svojih teles.“

„Mrak bo minil na zemlji, eno veliko Solnce bo sijalo, v veke bo držala nova luč iz Boga: vera, upanje, ljubezen!“

Govornik je utihnil. V sveže jutro in veselo ginjenost množic je vstala pesem:

„Dvignite Orli v jasne višave...“

Takrat pa je vzrastla sredi rdečih vrst, rdečih cvetov nova cvetka visoko v solnce in je bila novi društveni prapor. Klonil je, da sprejme svoj blagoslov in krst, preden vstane in bo vodil k luči in zmagi.

Prapor je nosil Pavle. Bil je bled in razburjen. Kakor da ga je sram, je povešal oči pred ljudmi, ki so gledali nanj.

Jeknila so kratka povelja. Ob praporu je vzrastla botrica, Jeranova Ana. Duhovnik je molil in blagoslovil.

Pavle je občutil v sebi prečudno. Bila je vesela zavest zanosnosti, da so njemu dali prapor, bilo je toplo občutje hvaležnosti nasproti bratom, ki so ga za vrednega smatrali in mu nesebično prepustili častno službo. Saj se je branil, ko so mu ponu-

dili, da ni vreden, a je menil predsednik: „Če še nisi, pa postani. Tvoja čast bo v praporu. Kakor ga boš nosil, tako bo tudi sreča tvojega življenja.“ Pavle je obenem občutil nekaj sram. Skoro kesal se je, da se ni odločnejše uprl, češ, naj prapor nosi bolj vestni od njega. Pavel je videl svoje brate, videl njihovo ganljivo vernost. Videl je tudi samega sebe in občutil morda zdaj prvič določno, kako slabši je od onih drugih, kakorkoli jih sicer prekaša v prožnosti duha, telesa, izobrazbe in moči. „Zaslужil ga nisem“, je bil uverjen in je trpel...

Takrat ga je prebudila iz zamišljenosti beseda.

„Sprejmi prapor bratov in sester in nosi ga visoko in močno in verno. Sprejmi znamenje boja in zmage v Kristusu in naj hodi pred vsemi k Luči in Moči.“

„Vojak ne zapušča prapora in ga nosi v prvih vrstah in prelije zanj svojo kri. To je vrlega praporščaka dolžnost.“

„Kakor boš nosil vidno znamenje svojega vzora, kakor boš pazil prapor, tako bo tebe držala duša družbe, prijateljstvo bratov in sester in božja pomoč.“

Zdaj pa je vprašalo:

„Ali obljubiš, da boš zvesto nosil prapor ljubezni do Boga in domovine?“

Pavel je odgovoril:

Godba orlovskega odseka v Št. Jerneju na Dolenjskem.

„Obljubim!“

„Da boš kakor nad svetinjo čuval nad njim in ga z lastnim življenjem branil posmeha in oskrunjenja?“

„Obljubim!“

„V božjem imenu,“ je tedaj blagoslovilo, „nosi ga, Bogu v čast in bratom v veselo znamenje, da bodo verni in zvesti, ena duša, ena četa v Enem, Večnem, troedinem Bogu.“

Zvoki godbe in pesmi so udarili. Mladi prapor pa je vzrastel nad čete, prečuden nov cvet, in se svetil v solncu. Praporščak je začutil na sebi sto prijaznih oči in je iskal za dvojimi najprijaznejših in jih je našel. Bile so oči Jeranove Ane. Potem pa je šinilo vanj z druge strani še dvoje drugih deklinskih oči in Pavle je povesil pogled. Porogljivo in pomilujoče so govorile

te oči in Pavlu se je zdelo, da govorijo v resnici z besedami:

„O Pavle, kaj te ni sram. Ti pa v tej družbi. Ti lepi, bogati in izobraženi fant med temi kmetavzi in kljukami. Seveda, laskati ti znajo. Ulovili so te, da jim boš ponižno služil in še druge privlačeval. No, saj ti privoščim to veselje. Nosi prapor, ki si ga jim skoro sam kupil. Zato, pa prav za nič drugega so ti dali to čast, ki ti jo sicer zavidajo. O Pavle, kako si otroški. Le drži se moški. Joj, joj. Pogledajte generala. Pogledajte, velikega otroka!“

Ljutost in boleost sta zalila fantu srce. Še je videl. Lepa krčmarska hči se je nagnila k svojemu sosеду in mu rekla besedo. Sosed, Travnov Ciril se je zakrohotal na glas in kimal razposajeno z glavo. Pavle je pogledal v stran in je našel oči orlov-

skega predsednika Štefana. Skrbi polne so iskale v njegov obraz, resne, mirne a poštene:

„Fant, obljubil si. Obljuba je čast. Če je držal ne boš, časti ne boš imel. Fant, varuj poštenje, varuj svojo čast.“

Pavle je šel še za pogledi svojih telovadskih bratov. V poštenih licih je ležala slovesna resnost in je občutil:

„Verni so, nobena otročarija jim ni društvo. Pavle, bodi jim podoben. Z vernostjo vračaj, da so ti dali in boš hodil pred njimi.“

Sloviti angleški konvertit zadnjih dni, Chesterton, pravi: „Ob koncu 19. stoletja se je od mislečega človeka, ki se je oklenil katoliške Cerkve pričakovalo, da pred javnostjo opraviči ta svoj korak. Danes se od takega, ki se ne oklene katoliške Cerkve pričakuje, da se pred javnostjo opraviči.“ (Ave Maria 1922, str. 368).

Dolžnosti Orla do slovenske knjige.

(Prof. I. Dolenc.)

Zadnja leta se je pri nas zgodila škoda, ki mora boleti vsakega Slovenca: svetovna vojna nam je skrčila tudi število članov Mohorjeve družbe na polovico. Mohorjeva družba je bila opravičeno naš ponos in naša radost. Kje najdete narod, ki bi bil tako enotno organiziran, da pride to, kar hoče pisatelj povedati ljudstvu, res v poslednjo hišo? To mogočno glasilo je imela v svojih rokah Mohorjeva družba, na kateri je počival božji blagoslov in ki je storila za vzgojo slovenskega naroda toliko, da se tega niti ne zavedamo. Mohorjeva družba je med širokimi plastmi našega naroda ustvarjala nekako enotnost mišljenja.

Ali bo tako tudi v bodoče, ko bo enotnost mišljenja dosegljiva toliko težje, ker so med nami državni mejniki, ker nam ovirajo osebne stike potni listi? Leta 1919. je imela Družba 90.502 udov, leta 1923. jih ima pa 44.890. Te številke vpijejo same. Nismo jih objavili, da bi se nad njimi pritoževali, pač pa radi tega, da to popravimo. Mohorjeva družba mora postati zopet duševna vez, ki bo edinila slovenski narod, ki bo v resnici raztrgan in razdeljen šele takrat, kadar bodo prenehale tudi vezi od duše do duše, od srca do srca. Do tega pa ne sme priti in ne bo prišlo, če bomo sami storili svojo dolžnost. Zato pa: kjerkoli je Orel, tam naj bo tudi pionir Mohorjeve družbe! Zopet mora Mohorjeva knjiga v vsako hišo, in število udov mora priti zopet na 90.000, na 100.000!

Ko bomo narod iz granita, vžžari nam zarja zmagovita. (Krek.)

„Sedaj pa na delo v zmislu vzorov in društvenega reda,“ je spregovoril tedaj načelnik. „Bratje in sestre, za novim praporom v zmago. Za praznik velikega Šmarna se bratski sestanemo na velikem shodu pri kraljici nebes na Brezjah.“

„Bog živi,“ je jeknilo iz vrst. Zvonovi so zapeli znova. Kratka povelja, ostri gibljaji teles. Novi prapor se je dvignil nad čete, ki so šle v cerkev. Novi prapor je klonil in se ponižal pred svojim Gospodom, stvarnikom nebes in zemlje ...

(Dalje.)

Ne vem, ali bodo te vrstice izšle prej, nego poteče rok za vpisanje v Mohorjevo družbo (konec februarja 1923). Če bo za letos prepozno, naj si pa zapomnijo Orli to za prihodnje leto. Letošnje leto pa lahko izkažejo Orli Mohorjevi družbi in katoliškemu tisku sploh veliko uslugo s tem, da agitirajo za Mladiko.

Mladika je mesečnik, ki ga urejuje eden naših najboljših pisateljev (Fr. S. Finžgar). List izhaja približno v taki obliki kakor poprej Dom in svet, mesečno na 40 straneh, prinaša povesti in pesmi, pa tudi poroča o svetovnem političnem položaju in daje navodila za gospodarstvo in gospodinjstvo. Ne pozabi niti na tiste, ki radi gledajo šaljive slike in rešujejo uganke. List prinaša tudi slike in je namenjen predvsem najširšim plastem naroda: kmetom, delavcem in obrtnikom. Mladika naj bo naš poljudni družinski list, pisan za Slovence v vseh treh državah. Mirno lahko rečemo: kdor je le toliko premožnejši, da se mu 70 dinarjev na leto ne pozna preveč, se ne bo kesal, če naroči Mladiko. (Naroča se pri upravnistvu Mladike v Prevaljah.) Konec leta naj jo da vezat in imel bo v hiši dragoceno knjigo, katero si bodo njegovi znanci in sosedje z veseljem izposojevali. Knjiga naj ostane v hiši in naj tvori morebiti najlepšo sestavino hišne knjižnice.

Da, hišne knjižnice! Priti moramo namreč do tega, da bo vsaka naša zavedna hiša imela majhno knjižnico v posebni, zaprti omari. Knjižnica bo rastla od leta do leta, če le skrbimo za to, da ne bodo uničevali Mohorjevih knjig njihovi največji sovražniki

— mali otroci, katerim je velika zabava, če morejo mrcvariti knjigo po mili volji.

Mladika bo opozarjala tudi na druge knjige, ki naj jih berejo Orli. Če ne boš knjige sam kupil, pa jo priporoči odboru društva, oziroma knjižničarju, da jo naroči. Opozori nanjo premožnejšega tovariša!

Dozdaj je slovenski izobraženec bil skoro edini kupec za knjige, ki niso izšle v Mohorjevi družbi. V zadnjih letih pred svetovno vojno se je pa začela naša knjiga uspešno širiti tudi med kmeti in delavci. Mnogo so storila na tem polju izobraževalna društva. Danes pa je bolj nego pred vojno potrebno, da se zaveda svojih dolžnosti do slovenske knjige vsakdo, komur je mar obstoj slovenske književnosti. Brez pretiravanja smemo reči, da sta danes slovenski duhovnik in državni uradnik, ki sta bila glavna odjemalca knjig, tako silno obubožala, da jima skoro nobene knjige ni več mogoče kupiti. Duhovščina po nekaterih krajih in večina državnega uradništva ne zasluži danes poleg hrane niti za obleko. Plača najvišjega uradnika z visoko izobrazbo je danes sorazmerno komaj tolika, kolikršna je bila pred vojno plača

mladega ljudskošolskega učitelja. In šomoštarska revščina je bila že v pregovoru! Zato pa morajo danes prevzeti tudi skrb za našo knjigo najširši sloji. Brez pijače smo Slovenci lahko narod,* brez knjige pa nismo več!

Slovensko izobraženstvo duhovskega in svetnega stanu je izšlo po večini iz kmečkega in delavskega stanu in je ohranilo s tema dvema stanovoma splošno ozke stike. V tem oziru se moramo s posebno hvaležnostjo spominjati Kreka, čigar delo med našim dijaštvom je obstajalo prav za prav samo v tem, da je učil dijake, kako naj svoje znanje uporabljajo svojemu narodu v korist. Ni jih učil stremljanja po mastnih službah, učil jih je — delati. In če doni danes iz vrst izobražencev klic, naj kmečki, delavski in obrtni mladeniči pomagajo reševati slovensko kuluro, sebi in celoti v prid, smo prepričani, da se bo tudi tu pokazala vzajemnost vseh delavnih stanov, najsi delajo z rokami ali z glavo. Duševni in ročni delavec sta si danes bolj brata nego kadarkoli poprej.

Fantje in dekleta, rešimo slovensko knjigo in ž njo sebe pretečega propada!

○○○○○○○○

Pa smo se pogovarjali . . .

(Piše Svečanov Lojze).

Pa te ni in te ni, Joža! Kamor pogledam: v telovadnico, na oder, v sejno sobo, nikjer te ni. „Ej, težko travi, koja rose nema“ — težko odseku, ki izgubi tistega, ki je nosil večji del bremena: z večno resnostjo in z neprestanim smehljajem, z velikim trudom in majhno utrujenostjo.

Seveda te ni: odšel si morda za vedno daleč iz naše ljube domovine, da najdeš kosček kruha zase in za mater.

Pa ne misli, da pišem te in prihodnje vrstice zato, da prebolim v njih svoj spomin na Te. Ej ne, bratec, ampak tiste razgovore, ki smo jih mi trije — Ti, Kranjčev France in jaz — skozi tri leta čebeljali zdaj na cesti, zdaj pred Kranjčevim čebelnjakom, zdaj v Kvedrovem logu, zdaj doma pri peči in ki jih nosim kot bisere v srcu, tiste razgovore bi rad zapisal, da ne bi preveč obledeli. O to so bile zakladnice, ti razgovori! Pa so padale besede — resne in smešne, radostne in žalostne, bridke in sladke — kakor zlata semena v našo dušo, naše srce in v našo mladost. In v vsaki besedi je bila zdrava kal, in ta kal je bila srčno prijateljstvo in zaupanje. Zato pa je sleherni obrodila.

Pa zakaj ne bi nekaj teh zlatih semenc vsejal v Mladost. Morda tudi temu obrode, kdor jih bo bral z ljubeznijo. Zakaj ljubezen je kal sleherne dobre besede in samo ljubezen.

Za uvod pa mi vendarle dovolite, da vam povem, kako smo se sešli.

Vrankarjev Joža je bil sploh pameten in uvideven fant. Velik je bil in močan, pametno je govoril, pa modro. In mevža ni bil. To je pa glavno! Moško je povedal svojo besedo, kakor bi padlo fužinsko kladivo in držalo je, držalo, kot kovaške klešče.

Takih fantov je pri nas malo. Stirideset Orlov štejem, trintrideset jih je pa zares. Pa bi ne bilo nikoli tako, če ne bi bilo Vrankarjevega Jožeta. Dolgo je klecal, potem je pa rekel. Pa je zapelo kot fužinsko kladivo in prijelo kot kovaške klešče.

Drugih fantov je še dosti pri nas, cele rajde stoje v nedeljo pred cerkvijo in zijajo za dekleti. Ob delavnikih gara kot črna živina in se priduša zraven, ob sobotah zvečer, pa še včasih med tednom, gre na

* (Letno popijemo v Sloveniji za 3 milijarde kron.)

vas, doma se z očetom krega in materi ugovarja, v nedeljo pa oštarija za oštarijo, malo pretepa zraven vsake kvatre, v ponedeljek dopoldan pa doma „večen špetli“.

Po pravici povem — jaz sem bil ravno tak, ker sem mislil: tak je fant; če pa ni tak, pa fant ni. Fantje pa smo in hočemo biti.

* * *

Takrat pri nas še ni bilo Orla. Vrančarjev Joža je pa vedno hodil svojo pot — sam. Bog vedi odkod je dobil to. Kranjčevega Franceta se je navadil in skupaj sta hodila. Tudi v gostilno sta šla, pa sta ga spila kozarec in sta spet odšla. Rjovela nista nič, nobenega kozarca nista razbila in nič zakvantala. Moj Bog, kako je bilo to čudno! Fant — pa še ne priduši se ne! Pa nista bila neprijazna, marsikatero sta rekla, celo pošalila sta se z nami, ki smo sedeli za mizo v kletu, tolkli ob mizo in divje gledali. Ampak tako nekaj čudno resnega je bilo posebno v Jožetovem govorjenju, da nam je bilo kar tesno pri srcu. Saj jaz sem tako čutil. Kot bi nam pridigoval: Fantje, ali vas ni škoda? Grizti zna vsak pes in kozarce pobijati vsak vol, če se zaleti v izložbo stekla in porcelana.

Vsi pa niso bili zadovoljni z njim. Morda niti večina. Tako je bilo čutiti. Sempatja je ta ali oni trdo postavil kozarec, da se je liter zamajal na mizi, kadar je Joža stopil v sobo — saj je bilo to komaj enkrat na mesec — in kadar je on izpregovoril, sta tu ali tam dva staknila glave in izzivalno glasno ugotovila, da je danes lepo vreme zunaj. Jože pa ni hotel nič opaziti, temveč je do konca govoril svojo kratko besedo in tako skeleče pogledal, da je — vsaj mene — kar zabežalo okrog srca. In ko je odšel s svojim tovarišem in je nam zlezlo vino v glavo, tedaj je rekel nekdo: „Sunil bi ga, hudiča! Kaj bi hodil med nas!“ — Jože nam je bil za nas vse skupaj kot neprijetno izpraševanje vesti.

Neko nedeljo sva šla z Lačnovim Francetom nad vasjo ravno mimo Mlinarjevega laza. Nasproti nama je prižvižgal Jože. Bogve kam jo je tako zadovoljno rezal. Lačnov France je bil velik hrust in še večji govarjač. Nasul je besedi kot „šodra“ na cesto in klet je vmes, da se je svetlo kresalo. Jožeta ni mogel, ker je bil njegovo živo nasprotje. France je bil tisto nedeljo malo nakajen in ko je zagledal Jožeta, je potisnil klobuk na stran in zatulil „auf biks“, da so se prestrašile krave, ki so se pasle v Mlinarjevem lazu. Jože pa se ni prestrašil, temveč je glasno žvižgal naprej.

Ko je prišel do naju, naju je pozdravil: „Bog daj srečo, fanta! Kam pa, kam?“

„Pobje s poti, prmejduš!“ se je namera noma zaletel vanj Lačnov France.

„Oho, France, tebe bo pa treba dostojnosti učiti“, se je trdo ustavil Jože in se ni ganil. Obraz mu je nalahno zagorel, glas pa mu je bil miren.

„Koga boš ti učil, prokleti frkovec?“ se je široko razkoračil France tik pred Jožetom in se nekoliko negotovo zamajal. Klobuk mu je zlezal še bolj postrani, še tlečo viržinko je vtaknil v žep, roke pa je oprl v bok in gledal kot general Lavdon.

V tistem hipu pa je Joža sprožil roko, udarilo je in jeknilo tja do vasi in France se je že pobiral s tal, Jože pa je šel naprej po cesti ter zadovoljno žvižgal. Krava, ki se je pripasla do ceste, je leno vzdignila svojo glavo in tako ravnodušno gledala ves prizor, kakor bi se je zdelo vse skupaj samoobsebi umevno.

France se je pobral s tal, pridušal se je in rotel, toda za Jožetom ni stopil. Zbal se ga je.

„Vidiš France“, sem mu jaz delal očetovsko pridigo, „če pa vendarle vse skupaj do konca premisliva, si jo pa čisto po pravici izkupil. Kaj pa ne pustiš mirnega človeka pri miru? Kaj misliš, če se Joža po oštarijah ne pretepa in vina ne poliva po mizah, da je potem mevža. Sedaj vidiš, da ni. Prav po pravici ti povem, prav vseč mi je. Besede prav postavlja, pa klofute tudi. Redke so, a kadar so, so na pravem mestu. Ne išče jih, če pa jo kdo hoče na vsak način dobiti, jo dobi.“

Bila je to edina klofuta, ki jo je dal Joža v svojem življenju. Tudi meni je koristila. Od tiste nedelje sva se ločila z Lačnovim Francetom. Z Jožo sva pa postala prijatelja. Ne vem, kako je to prišlo, a prišlo je.

* * *

Leto za tem se je ustanovil pri nas Orel. V sosednjih župnijah ga še ni bilo in nismo natančno vedeli, kaj so Orli. Jaz sem pristopil: kraj mi je bil vseč in postavili se bomo.

Joža ni pristopil.

„Bom še pomislil. Če je Orel samo kraj in parada, lepe besede pa samo za nameček, ne bom pristopil“, je modroval proti meni, pa ga nisem razumel, kaj hoče s tem povedati.

Pač pa je rad semintja prišel v telovadnico, k fantovskim večerom in rad je prisedel v orlovsko družčino. Po svoji navadi je pametno govoril in nikomur ni

svojih misli usiljeval. Pazno je poslušal razgovore na fantovskem sestanku, izposodil si je Zlato knjigo in Poslovnik.

Po dobrem letu je pristopil kot član.

„Kaj pa parada in kroj?“ sem ga podražil.

„Ej bratec, Orel je cel kilometer višji

kot je njegova parada in kroj. Pa je rdeča srajca tudi lepa reč, a v orlovski organizaciji niti daleko najlepša“. Tako mi je pojasnil. Tedaj sem ga razumel.

Pa je pritegnil, da se je zamajalo v odseku. In z njim smo potegnili drugi, da je šlo kot namazano kolo. (Dalje.)

○○○○○○○○

Dobro se je imel!

(Nemški spisal Clemens Wagener.)

„To bi bilo smeha!“ je zamrmral Miha, in zvaljen po namišljeni verjetnosti, da bo mogel smolo pri streljanju s puško zopet izravnati z dobitkom ure, je zgrabil kar brez besedi za prvo mečo, ki jo je dobil, in je vrgel. „Mimo!“ — se je šlihalo po vsakem lučaju iz gručice gledalcev, dočim je ravnatelj, ki je pri tem zelo dobro izhajal, s svojim večnim: „Ta-le mali vogel še!“ — „Prroč s klofeto!“ vedno bolj razgretega metalca še huje podžigal k nadaljnjim naporom. Miha, ki je enkrat že oplazil z mečo star slamnik, je izgubil vso premissljenost; lučal je kakor obsojen z vso močjo mečo za mečo — „baač! — baač! — baač!“ — tako hitro, da so mu komaj sproti nosili nove meče. „Slabo bo! — Slaba bo!“ se je rogal vpiljač zdaj pri vsakem lučaju in tako zmedenega Miho hujskal k novim poskusom.

No, potem ko se je Miha za 25 kron zastonj boril za „zlato“ uro, se je nazadnje na prigovarjanje nekega dobrohotnega gledalca spametoval in končal. Kot potolažbo in pohvalno priznanje so mu dali za njegove lepe denarce eno slamo s praznim klasom, okrašeno z rudečim trakom in modrim cvetom iz papirja, vredno med brati 2 krajcarja. „Fant, fant, poba, to bodo mati gledali, ko boš prišel domov!“ je rekel židane volje gospod ravnatelj, ko mu je slovesno izročil nagrado. Miha pa se je splazil s svojim vencem zmage potepeno dalje in se je zdel sam sebi neznansko nemuen.

Da bi najprvo dosegel nekako ravnotežje, si je kupil vrli, vztrajni metalce pri ženic, ki je čepela za kotlom, dva para klobasic. Te pa zares morajo biti prave, si je mislil Miha, ko je bral na tablici poleg kotla, z otroško roko napisano izjavo: „Kdor me preži, da naše meso in kri ni čistu goveja, ga bo dobiv pu tucata zapstona!“ Z dvema starima žemljama, ki sta imeli okus po plesnivih gobah, in malo gorčice, je stala ta reč ravno 10 kron.

Z novim pogumom in z dvema klobasama podprt je Miha dalje pohajkoval od

štanta do štanta, globoko zamišljen v problem, kako bi mogel dosedanje izgube hitro in gotovo popraviti. Kolo sreče, pri katerem se je moglo zadeti pozlačene coklje iz porcelana, denarnice iz vójnega platna — „boljše kot vsako usnje!“ — cevke za svalčice, dvakrat zavite kakor ovnov rog in z rožcami poslikane posode, kakoršne miroljubni državljani navadno zvečer postavijo pod posteljo — to kolo in njegove sreče mu niso bile po volji, zato se je zibal dalje in dalje. —

„Oho, — kaj pa bo to, šmentana reč!“

Tu stoji dolg dedec, oblečen v trikô, na levi in desni obdan od enako napravljenih, to se pravi napol nagih možakov, na mostovžu barake in se dere s strašnim glasom skozi lijak, ki povečuje glas, v gnječjo ljudstva, ki se je iz radovednosti zbralo pred barako in je odprtih glav zijalo na te dedce ter z napetostjo pričakovalo čudovitih prizorov. Lahko oblečeni gospodje z orisanimi rokami, za vratom in okoli pleč zavarovani pred prehlajenjem z umazanimi brisačami, so rokoborci in atleti (seveda „mednarodni“!), ki vse in vsakega posebej pozivajo na boj za nagrado. Ravno kar se je oglasil neki vojak, dolg kakor sora, da se hoče nekolikokrat pomeriti z gospodom Kopeckijem. Ko ga je ravnatelj družbe rokoborcev opozoril, da je odgovoren za vsako poškodbo vsled rokoborbe borilec sam, je odvrnil vojak v krasnem narečju: „Pejna v lft, pa vš iz rešpetlinam lohk vidu, kakšne u toj kulega dubu na piskr, de u tku pokuku skuz rebra, ket kašna afna skuz mreža!“

No, boksati se Miha ni znal, ampak metati se — po domače — to je pa znal dovršeno! Mali Švicar z debelim vratom iz mlekarne, ki so mu rekli „Pincgavček“, ga je podučil v vseh zvijačah metanja in mu je ravno včeraj, ko sta se v kravjem hlevu metala in ga je Miha telebnil na gnoj, brez nevoščljivosti priznal, da ima ta vražji Miha vse talente za „ekstra pretepača“ v sebi, ne ravno v glavi, zato pa v udih toliko več.

Ko je torej oglašal gospod ravnatelj na stopnjicah mostovža „tovariša Kubo“ kot mojstra v rimskogrški metalni roko-borbi in obljubil zmagovalcu nad njim „premijo 50 kron“, se Miha ni več pomišljal in je sprejel ponudbo. Pet minut nato je stal v povaljanem trikoju, s cunjjo enake barve za vratom, na mostovžu; gospod ravnatelj pa ga je ob gluščem zvonjenju in piskanju obenem „iz gospodam ofcirjam“ predstavil slavnemu občinstvu; pri tem je seveda sedmič slovesno proglasil, da je to zvonjenje in piskanje res prav čisto naj-zadnje znamenje za začetek predstave.

Sredi male barake je bilo bojno pozorišče, od gledalcev ločeno po vrveh in pokrito s starimi vrečami, deloma tudi z ostanki preprog. Več ali manj sportno izobraženo občinstvo obojega spola je nape-to čakalo kaj bo. Tedaj sta zlezla gospod Kuba, manj mišičast kakor rejen trebuš-nik z rokami, ki so spominjale na salame, in Miha skozi vrvi. Kot sodnik se je vstopil na eno stran „arene“ drug atlet, z uro in piščalko v roki, in je naznanil „slavni gospodi sploh, posebno pa visokorodnim damam“, da bo boj, ki se zdaj začne, traja-l 5 minut, da dobi zmagovalec 50 kron

Češkoslovaški orlovski plakat: Bel slovanski orol.

in da velja kot premagan, kdor se z obema ramama dotakne „preproge“.

Najprvo sta si nasprotnika podala in potresla roki, potem pa sta se jela z naglo zaporednostjo popadati za glavo, roke in noge, in preden se je človek zavedel, že je ležal zdaj eden zdaj drugi na tleh, medtem ko si je njegov nasprotnik prizadeval, da bi ga položil na obe rame. Kadar sta se borilca pritakala prav do mejnih vrvi, tako da je bilo ogroženo občinstvo, se je vedno oglasila piščalka sodnika, in takoj sta plemenita borilca spustila eden drugega, da iznova zavzemata začetni položaj. Preje kakor si je kdo mislil, je oznanila piščalka in usta sodnikova, da je minulo dogovorjenih 5 minut in je boj kot „neodločen“ končan.

Občinstvo je deloma nezadovoljno go-drnjalo s pritajeno nevoljo „go-ljufl“ in Miha je ozlovoljen izjavil, da je komaj imel čas, da bi bil mogel protivnika zares zgrabi-ti. Tedaj pa je stopil sam „boksmač“, mojster in zmagovalec, vrhovni poglavar celega podjetja, z veličastno kretnjo v areno in je izpregovoril, vsak zlog važno poudar-jajoč: „Gospod Poglajen Mihajlo, zdaj ho-čem tudi jaz videti, če imate res kaj koraj-že. Stavim Vam naslednji predlog. Jaz položim 200 kron za zmagovalca, ali ste tu-di Vi pripravljeni 100 kron protistave polo-žiti? In ta boj se mora biti do odločilne-ga konca!“ — Miha se je pomišljal. 100 kron, da, toliko je že še imel, in s Kubo bi tudi še opravil, samo da bi mu časa dali. Sploh se mu je zdelo vse skupaj zelo do-

bra kupčija, ampak — kdo bo plačal?! Kdo mu more dati zagotovilo, da bo kot zmagovalec res potegnil „premijo“? Zato je podal svojo priznalno izjavo, da je v splošnem zadovoljen s predlogom gospoda boksača, obenem pa je tudi zastavil vprašanje, kakšno varnost mu morejo dati, da bo gotovo dobil kot zmagovalec premijo.

„Gospod Poglajen,“ odvrne dostojanstveno veliki mojster mednarodne rokoborbe, „izročil bom 200 kron kakšnemu nepristranskemu gospodu izmed občinstva, storite tudi Vi tako z Vašo vsoto.“ In obrnjen proti enemu izmed gledalcev, ki je bil oble-

čen v uniformo železničnega uradnika in je stal kakor slučajno ravno v bližini, je nadaljeval: „Gospod železnični predsednik, tukaj 200 kron. Vi blagovolite kot nepristranska oseba izplačati vsoto zmagovalcu.“ Miha je nato tudi izročil možu v uniformi svojih poslednjih 100 kron. Gospod boksač pa se je obrnil zdaj do občinstva, ki bo smelo gledati ta odločilni boj, naj plača še vsakdo po eno krono. Izvečine so bili gledalci voljni, in ko je slišala množica zunaj o novih pogojih rokoborbe, se je napolnila baraka do zadnjega kotička, da se je kar trlo gledalcev. (Dolje.)

Tehnično prilogo dobi čl. Orel s 1. štev. 1. 1923. Uredništvo poziva vse Orle in Orlice k sodelovanju. Priloga bo objavljala potrebno tehnično gradivo (vaje) in telesnovzgojne spise. Pri našalo bo tudi prestave vaj in člankov iz drugonarodnih tehničnih listov. Priloga bo torej vršila isto nalogo kakor naš „Vaditelj“.

Preganjanje Hrvatskega Sokola ponehava. Nova radikalna vlada, v kateri ni več velikega jugoslovanskega sokolskega borca Pribičevića, je sklenila, da gre policija, ki je stražila sokolski dom na Wilsonovem trgu v Zagrebu pred njegovimi lastniki (Hrvatski Sokol), lahko drugam stat; dovolila je Hrv. Sokolu zopet svobodno delovanje, po društvenih pravilih pod pogojem, da se ne bo bavil s politiko. 15. jan. so zopet izobesili na domu hrvatsko zastavo in kakor za stavo so hitele cele množice Zagrebčanov v dom, ko se je ta novica raznesla. Škoda, da so nasilni ujedinjenci Hrvate že tako odbili, da je razdor med obema bratoma na jugu že skoro večji nego pred državnim ujedinjenjem.

Fašizem v raznih oblikah imajo že skoro vse države. V hrvatskih deželah imajo kar dvojnega, Orjunc in Hrvatske borce. Za prvimi stoji jugoslovanski, za drugimi hrvatski Sokol. Lepi sadi bratstva brez krščanske podlage! Pri vsem medsebojnem pobijanju so seveda ti bratje najboljši narodnjaki in steber države... Na nasilja „Jugoslovancov“ odgovarja „Hrvatska Omladina“ v listu „Hrvatski Borac“ (tednik, lica 90) tako besno protirsbsko, da je pravega domoljuba groza obeh.

Literatura čl. Orla je zadnji dve leti čudovito narasla.

Za 50 letnico predsednika čl. Orla Msgr. Šramka je izšla na 164. straneh zbirka orlovskih, narodnih in izbranih umetnih pesmi (188) z notami. Vmes so tudi naše in vse slovanske himne. Ta „Orelsky Zpěvník“ je sestavil benediktinec Kopček.

„Příručka osvětové práce orelské“ (1921) na 238. straneh podaja gradivo za izobraževanje v odsekih pod zaglavji: Prosvetno delo čl. Orla, Zgodovina Orla (tudi jugoslovanskega), Orlovska ideja (programatični sestavki o veri, sociologiji, narodnosti, domoljubnosti, telesni vzgoji), Orlovske zabave, Orlovska obluba, Orlovska gesla, Sokol in Orel, Predavanja in nagovori (o Bogu, Cerkvi, čednostih).

„Rády čl. Orla“ (1922) so pravila organizacije, obenem s praktično razlago, podobna na-

šemu Poslovniku. Na 69. straneh si sledje sestavki: Jednota (odsek) s poglavji: ustanovitev, članstvo, uprava-poslovanje, javni nastopi, pozdravi in obnašanje pri verskih obredih, disciplinarni red, znaki činiteljev, prispevki, zavarovalnina, pravila za odbornike, prosvetno delo, telovadni red, o vaditeljskem zboru, poslovne knjige, Čebelica, podružnice odseka; Orosek (srenja) s poglavji: delovni red srenje, delo odbornikov; Župa (okrožje) s poglavji: delovni red župe, delo odbornikov, okrožni prosvetni zbor; Země (= dežela, naša Podzveza) s poglavji: delovni red podzveze, delo odbornikov. Najobširnejši je I. del (odsek), ki obsega 44. strani.

„Promluvy před šikem“ (Ceněk Landa, 1922, 62 strani). — Nagovori pred vrsto — podajajo v 30 kratkih sestavkih pod narodnimi gesli govorniško gradivo za orlovsko vzgojo (o veri, volji, pravicoljubnosti, domoljubnosti, gorečnosti, hrabrosti, avtoriteti, kroju, znaku, politiki, varčevanju, socialnem čutu, o ženi, bratstvu, disciplini, poštenju, složnosti, družabnosti, doslednosti, teiovadbi, čistosti, požrtvovalnosti, idealizmu, obnašanju, točnosti, samoizobrazbi, Jenobi, naraščanju). Spominja precej na našo Zlato knjigo, ni sicer tako vsestranska in točna, pa je zelo uporabna knjižica.

„Sestavy k akademii“ (87 strani, sestavil vaditeljski zbor Orla v Vyškovu in poklonil načelniku čl. O. Z. Fr. Příkrylu) nudijo ritmično-simbolično rajanje (po prestavi br. načelnika O. P. so je izvajale Št. Petrske Orlice 14. jan. kot zadnjo točko pri svojem nastopu v Ljudskem domu) iz 6. delov, članske proste vaje, proste vaje dvojic za višje naraščajnike in trojic z vencem ter trakovi za nižje naraščajnike, raznoterosti za 8 naraščajnikov (proste vaje in skupine), skupinske proste vaje za nižji naraščaj, 3 sestave deklisknega zavoda v Repčinu (Olomuc): vaje s trstovimi šibami, rajanje krog mlaja po narodnih pesmih in običajih, rajanje sne-guljčic.

„Nová rukovět“ 1923 (priručnik, stane 14 Kč v Brnu) je krásna, 257 strani obsegajoča izobraževalna orlovska knjiga čl. O. Z. Za uvod podaja program prosvetnega dela za 1. 1923 (nabožni, izobraževalni, zabavni, vzgojni in telovadski). Sledje življenjepisi mož, katerih imena nosijo orlovské župe. Med 21 imeni je 17 duhovnikov, tudi naš dr. Krek (opisal ga je prof. Dolencec); slovaški može so opisani v slovaščini. 70 strani obsega 6 predavanj (o katoliški Cerkvi med Čehi v zgodovini, socialnem delovanju Cerkve, postanku čl. republike i. t. d.), kakoršna ravno v današnjih razmerah

najbolj rabijo tam gori. Važni potrebi po zanesljivem svetovalcu ustreza seznam dramatičnih del za orlovske odre s poznankami o oseboju in sceneriji; obsega 40 resnih in 57 veselih iger ter 42 enodejank. H koncu so pridejani še nekateri priložnostni nagovori in poučni sestavki (ti bi imeli biti uvrščeni že v II. delu knjige). Razvoj slovaškega Orla je opisan v slovaščini. Dodejan je knjigi seznam orlovskih tiskovin (not, časnikov, brošur, slik, znakov itd.). —

V kolikor bo pripuščal prostor, bo Mladost iz čl. orlovske literature objavila vsaj v glavnih potezah za nas najzanimivejše sestavke, kar je naša narodna in orlovska dolžnost, da se čimbolj seznanimo z življenjem in težnjami severnih bratov. Voditelji odsekov pa bi si lahko mnogo olajšali delo, ako si preskrbe omenjene prosvetne pripomočke, dokler kaj takega ne zraste tudi pri nas doma.

„Orel“, čl. glavni orlovski list (več žup izdaja že svojega), v l. 1923 izhaja v isti obliki in je urejan v istem duhu kakor lani. Med vojno 3 leta ni izhajal, zato je dopolnil šele VII. letnikov. Urednik piše o „Orlu“ v 12. št. 1922. l.: „Orel“ hoče biti reprezentančna orlovska revija. V „Orlu“ hočemo imeti za celotno naše gibanje forum, na katerem naj bi se reševala vsa velika vprašanja našega orlovskega življenja in dela, vir, iz katerega bi mogel vsak naš delavec stalno, tudi v bodoče, zajemati poučenje zase in gradivo za izobraževanje drugih. V njem hočemo celo našo veliko orlovsko družino seznanjevati z vsem, kar se kakorkoli dotika našega življenja in delovanja, naj so to dogodki in misli iz doma ali iz tujine. Veliki vzgojni in izobraževalni cilj čl. Orla bo tudi nadalje naš cilj. Poziva k sodelovanju vse, ki jih delo in skušnje usposablja za učitelje in svetovalce bratov. — Pri nas uredništvo Mladosti mora slediti želji večine članov, ki hočejo bolj poljudno pisan list. Tudi radi omejitve prostora vsled draginje mora kaj odpasti, kar bi spadalo vanjo. „Orel“ ima že trojne platnice z inserati, Mladost mora platnice radi pocenitve opustiti.

Svobodomiselna večina v organizaciji čl. legijonarjev je izključila Orle-legijonarje. Kakor na vseh poljih, si osnujejo tudi na tem čl. katoličani svojo organizacijo. Seveda jim bodo očitali že po par letih, da katoličani razbijajo narodno edinstvo. Svobodomislci so povsod enaki nasilniki, zato je edino pametno, če se katoličani v vsakem oziru sami — na jasni podlagi katoliškega svetovnega nazora — organizirajo. Če kdaj vsenarodna korist zahteva sodelovanje vseh smeri v doseg istega skupnega narodnega cilja, se lahko za tisti slučaj itak vodstva vseh organizacij strnejo v eno fronto. Od skupnih organizacij s svobodomislci imamo katoličani vsled njihove neiskrenosti in nestrpnosti vedno le škodo, narod pa nobene koristi, ker take zveze razpadejo preden kaj koristijo.

Leop. Šanka, referent čl. Orla za inozemstvo, je potoval po taboru v Brnu v Belgijo, Francijo in Švico, da bi se informiral, kakšen utis je v teh deželah napravil orlovski tabor. Dognal je, da se široki krogi, ki prej niso imeli nikakega pojma o Čehoslovski, zelo zanimajo zanjo. V Brnu so se tujim gostom (tudi nam!) pridruževali ponovno skrivnostni ljudje (najemniki Sokola?), ki so skušali Orle gostom opisati kot avstrijakante in protinarodne mračnjake, ki na telesnovzgojnem polju ničesar ne pomenijo v primeri s Sokoli. Domači Nemci pa so nasprotno nemško govorečim gostom iz Belgije in Švice razlagali, da so Orli slabi katoličani in sovražniki Nemcev, ker so narodno nestrpni in krivični. „XX. Siècle“, eden največjih belgijskih listov, ki je imel na taboru svojega poročevalca, pa je čisto pravilno ocenil Orle in Sokole, orlovsko versko,

narodno in telesnovzgojno vrednost. V flamskem listu „Gazet van Antwerpen“ popisuje v 7. številkah urednik obširno svoje dojme iz Brna. Tudi več ilustriranih listov je poročalo o taboru zelo simpatično. Mnogi poedinci in vsa društva iz tujine, ki so bila v Brnu, so poslala pismene zahvale in častitke čl. Orlu. Društvo „Ganda“ (iz Genta), ki je potovalo iz Brna v Rim, kjer je je sprejel sv. oče Pij XI., je papežu in somišljenikom na celi poti navdušeno pripovedovalo o orlovskih slavnostih in o Čehoslovski. Tudi o telovadskih nastopih so se izražali zelo pohvalno, dasi so gledali v letu 1921 Belgijci doma mednarodne olimpijske igre. V spomin na tabor v Brnu je izpremenila kavarina Pariz v Gentu svoj naslov v Orlovska kavarina po želji gostov.

Vodstvo čl. Orla je v seji 4. dec. 1922 sklenilo: orlovski stadij v Brnu se podere in razproda gradivo; v svrhu kritja primanjkljaja blagajne tabora se naloži davek: članom 10 Kč, naraščajo 1 Kč (nižj.) in 4 Kč (višj.); izvede se orl. lotrija z 2 milj. losi po 1 Kč; garancijski fond (vplačali so ga člani) se proglasi za uporabljenega in izčrpanega; odseki prevzemo v prodajo vse preostale znake in spominske predmete; zviša se članarina; vsak član naj kupuje orlovske potrebščine le pri orlovski zvezi. — Tako bo čl. Orel, ki je zgolj s sredstvi članov in podpornikov organiziral veličastne manifestacije katoliškega ljudstva, tudi končni primanjkljaj sam plačal. Kako in koliko pa je prispeval za ljubljanski zlet Sokol, oziroma vlada, vojaštvo, arestanti, prisilni delavci, banke, sekvestri itd., je precej znano in osvetljuje državotvornost in stebrovje države v posebni luči. — Čsl. Orel čuti potrebo po večjem prostoru za zveze pisarne, po delitvi dela in novih delavcih. Izdelujejo serijo diapozitivov za skioptična predavanja o brnskem taboru (našo serijo — 65 tablic — je neznan tat odnesel) in še 2 kopiji filma (pri nas ga še ni, ker še ni bilo mogoče dobiti uvoznega dovoljenja).

Čsl. O. Z. je odgovorila na povabilo Lidove strani, naj imenuje svojega zastopnika v izvršilni odbor politične stranke katoliškega ljudstva, da Orel kot nepolitična organizacija ne more biti v tem odboru zastopan. (To je vesel pojav, ki dokazuje zdravo napredovanje bratske zveze, katera je vsled težkih povojnih razmer nehotela tolerirati preobširno politično udejstvovanje orlovskih vrst, dasi je vedno povdarjala svoj nepolitični, prosvetni značaj in je zavidala nas, ki smo vedno znali in mogli dosledno očuvati nepolitični značaj Orla.)

Čsl. Orel je ustanovil v Pragi svojo informacijsko pisarno, ki daje pojasnila v vojaških zadevah vsem vojakom-katoličanom. Vodja je en kapetan in en narednik. — Časopis za žene „Eva“ (Olomouc, Wilson. nám. 16) ima za Orlice prilogo „Orlice“, v kateri izhaja serija člankov o ženski telovadbi (dr. Novák). — Bauerovo rampo, na kateri je stal orlovski stadij v Brnu, je kupil deželni odbor moravski, ki namerava tam sčasom postaviti stalno deželno razstavišče in stalen stadij za telovadbo in šport. — Čevljarja Šafranek v Vršovicah so izključili iz Sokola, ker je dal postaviti o S. R. T. pred svojo hišo oltar. — L. 1919 so začeli Poljaki snovati za mladino obeh spolov katoliško organizacijo s centralo v Poznanju (320 odsekov s 25.000 člani), v Varšavi ima deklška zveza 12.000 članic. Te zveze so zelo slične Orlu, goje tudi telovadbo in igre in so v tesni zvezi s cerkveno organizacijo. — Italijanski katol. telovadci letno zbero skoro milijon lir za kat. misijone. — V Nemčiji so začeli nastopati pri prostih vajah skupno člani in članice (liberalni turnerji). — London gradi

nov stadij s 125.000 sedeži. — Katol. telovadci v Švici se trudijo, da bi pridobili duhovnike za vodstvo svojih društev, ker jim manjka duševnih voditeljev in se večina duhovščine drži še ob strani. — Od lanskega nastopa v St. Gallenu je ostal čisti prebitek 81.000 frankov švic. Za letošnjo (II.) zvezino prireditve v Einsiedelnu so že pripravljali

odseki sestavljeni. Švicarji zbirajo prispevke v pomoč katol. telovadcem Nemčije, ki so v velikih gmočnih težavah vsled padca marke. — 6. I. so v Sinju imele Orlice prvo akademijo s 5 deklamacijami, 6 telov. točkami, govorom in petjem. Slično nastopajo Orli in Orlice tudi v drugih dalmatinskih mestih.

Šmihel pri Novem mestu. Orlovska organizacija v Šmihelu je na dostojen način proslavila svoj mladinski praznik Brezmadežnega Spočetja. 8. dec. zjutraj so bili vsi člani in deški naraščaj v krojih pri sv. obhajilu, članice in gojenke pa so se ga udeležile v civilni obleki z znaki. Tel. akademija z bogatim sporedom se ta dan ni mogla vršiti, ker je bil obenem tudi praznik za Mar. družbo. Zato je bila akademija s slovesnim sprejemom preložena na 10. dec.

Akademija je vsebovala bogat program. Proizvajali so vse proste vaje s skupinami, ki so predpisane za I. 1923. Naraščaj je delal poleg obligatnih vaj lepo zamišljeno in zelo točno izvršeno skupino. Tudi skupinske vaje gojenk je občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem. Člani so ponovili tudi lanske proste vaje, ki ostanejo vedno lepe. Bilo je pravzaprav predrzno, pri bogatem sporedu, obsegajočem 14 točk, nastopiti s člani, ki so komaj dober mesec redni telovadci. Viharen aplavz so žele Orlice z vajami: Tri dobe češke zemlje. Tečaj za te vaje se je vršil v Ljubljani komaj teden pred našo akademijo. In vendar je bila najtežja vaja, šesta, izvajana tako precizno z ozirom na takt in na posamezne gibe, da je kar očarala občinstvo. Člani in članice so s to akademijo pokazali, da so že prežeti z zavestjo dela, ko so v takem času izvedli časten nastop.

Telovadci so nastopili v dvorani, gledalci so bili na odru in v polovici dvorane. Vse telovadne točke je spremljala godba na klavir.

Pred slovesnim sprejemom je imel nagovor na člane in občinstvo br. dr. Ivo Česnik. Podgorje počasi napreduje. A. G.

Vič. Naše vrste so se zopet zredčile. 25. I. smo pokopali br. Ivana Marinko. Bil je miren, ljubezniv proti vsem, navdušen član Orla in godbe. Vzela ga je jetika, ki na Viču tako pogosto in neusmiljeno gospodari med našo mladino. Bolehal je več mesecev in je bil večkrat previden. Na Silvestrov večer je prosil svojega strica, da ga je prinesel v Dom med Orle in godce. Takrat je izrekel besede: „Najbolj srečen bi bil, če bi mogel v Domu umreti.“ Zadnji dan življenja je govoril svoji materi: „O mamica, kako rad bi še živel!“ — star šele 19 let je odšel v večni Dom...

Na zadnji poti so ga spremlili Orli in Orlice z zastavo, godci so mu svirali, pevci, večinoma Orli in Orlice, pa so mu zapeli dve žalostinki.

Počivaj v miru, dragi, nezpozabni Ivan!

Maribor. Naš odsek deluje. Nismo sicer tako številni, kakor bi bilo želeli, toda člani so res krepki in disciplinirani. Orlice se tudi gibljejo. Imajo precej naraščaja. Na letošnji tekmi spomladi smo dobili dve diplomi. Tudi je šlo dokaj bratov in sester v Brno, kjer so nastopili. Bili smo na taboru Prekmurcev in Murski Soboti. Nadalje smo se udeležili prireditve O. P. v Celju. Vendar priporočam našim mlačnim članom, da se dvignejo in sledijo vzgledu drugih članov, ki redno prihajajo na sestanke. Imamo vsako sredo fantovske večere. Na teh se obravnavajo snovi, ki so vsakemu članu

potrebne. Ob priliki tečaja od 9.—14. XII. 22. smo imeli odsekovne tekme. O izidu se je pohvalno izjavil vodja tečaja br. Rupnik. Zapustil nas je br. dr. Karel Capuder, ki je odšel na službeno mesto v Ljubljano. Prav težko nam je, da nas je moral zapustiti; kajti bil je opora odseku in okrožju. K. F.

Izlet na akademijo v Djakovo.

V petek 5. jan. sva se odpeljala z br. Varškom na brzovlaku v Vrpolje. Na južnem kolodvoru v Zagrebu so nas posetili žeparji. Bila je trojica tako srečnih, da so prišli z njimi v stik. Srečno sva se pripeljala po triurni zamudi v Vrpolje, kjer je čakal voz, da naju popelje v Strossmajerjevo prestolico Djakovo. Vožnja je bila zanimiva. Mislim sem si, da sem v čolnu na morju. Nepregledna ravnina, kamor ti seže oko. Po široki cesti, ki jo po vojski nič ne popravlja, je plaval naš čolnič na štirih kolesih in vihar ga je metal enkrat v desno, enkrat v levo. Uboga glava in želodec! Rad bi bil stopil iz voza, toda bal sem se, da bi utonil v blatu. Bolje je bilo potrpeti. Ze sva zagledala od daleč svetilnik na bregu (zvonika djakovske cerkve). Še nekaj časa in naš voz je prijadral v pristanišče. Brat podpredsednik naju je povedel v svojo sobo, kjer nama je prinesel gorkega čaja. Tu nama je začel pripovedovati o pripravah za orl. akademijo in o kulturnem delu J. Sokolov, ki so se prostovoljno javili za trganje orlovskih plakatov.

Najmogočnejši po številu je v Djakovu Hrvatski Sokol, ki pa nima orodja, da bi telovadil. Zato je sklenil v svoji seji, da se korporativno udeleži orlovske akademije, najskromnejši Jug. Sokol pa je sklenil, da napravi svojo prireditev. Toda, ko se je prireditev začela, smo videli tudi te najskromnejše v dvorani, ki je bila prvi dan nabito polna gledalcev. Nastopili so člani, članice in oboji naraščaj. Vaje so izvajali še precej dobro, malo bolje pa bi morali paziti na prihod, odhod in lepo držanje v pozoru. Domača vrsta (8) je nastopila na bradlji. Imeli so 4 obvezne in eno poljubno vajo. Na drugo sva nastopila sama.

Drugi dan se je morala akad. ponoviti. Spored je bil malo izpremenjen. Nastopili smo tudi na konju. Višek tega popoldneva je bil plovni skok čez konja.

Pride tretji brat in napravi plovni skok. In res, tako lepo se me je oklenil in s prsi priletel na moj obraz, da sva takoj oba splavala po tleh. Vtis teh dveh akademij je bil prav dober.

Zvečer se je vršila čajanka, pri kateri je igrala orlovska godba. Nastopili so z raznimi pevskimi točkami in komičnimi nastopi, posebno se je odlikoval dirigent iz Ljubljane.

Drugi dan sva jadrjala nazaj v Ljubljano. Toda ta pot je bila bolj nevarna. Na postaji Orižovac je ležal mlad fant mrtev ob progi, poleg njega pa je sedela mati držeč njegovo roko, vsa objokana in obupana. Malo pred postajo Nova Gradiška je ustavil čuvaj naš brzovlak, ki je moral najprej izriniti drug vlak na postajo nazaj, da smo se mogli peljati naprej. P. Jože.

Erman & Arhar

mizarstvo

Št. Vid nad Ljubljano 4

Priporočava se za vsa-
kovrstna stavbna in po-
hištvena dela.

Načrti, proračuni brez-
plačno.

Stalna zaloga pohištva.

Cene nizke.

Postrežba točna.

Najboljša in najsigurnejša prilika za
štedenje!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6, pritličje
v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko
cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem
računu in jih obrestuje po

 5%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak
vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih
5 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice
na razpolago. — Skupno stanje vlog je bilo koncem
novembra l. 1922 nad 110 milijonov kron. — Rezervni
zakladi znašajo nad 1 milijon kron.

„INDUS“ D. D. PREJE CARL POLLAK

Tovarna za usnje, vseh
vrst čevljev (posebej za
telovadne čevlje) in
gamaš v LJUBLJANI.

Kdor hoče postati član

Prvega delavskega konsumnega društva

naj se prijavi v **poslovodstvu v Ljubljani** —
Kongresni trg 2 ali pa v kateri izmed poslovalnic, i. s.:

Dunajska cesta št. 36,	Ruše,
Zaloška cesta št. 15,	Brezno,
Celovška cesta št. 1,	Prevalje,
Vič-Glince št. 214,	Mežica,
Svetje-Medvode	Črna,
Škofja Loka,	Bloke-Podvelki vrh,
Kranj,	Bloke-Nova vas,
Križe pri Trzinu,	Novo selo pri Koč.,
Trzin na Gor.,	Ljutomer,
Domžale,	Struge,
Mengeš,	Dev. Mar. v Polju,
Šmartno pri Litiji,	Št. Janž, Dolenjsko,
Sv. Križ pri Litiji,	Karmel,
Trbovlje,	Jagnjenica,
Poljčane,	Semič,
Makole,	Sv. Križ pri Kostanj.,
Maribor,	Cerkle na Dolenj.
Študenti pri Marib.,	

Orli!

Zavarujte svoje življenje, po-
slopja in premičnine le pri

Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani Dunajska c. 17

PODRUŽNICE: Celje, Breg 33;
Zagreb, Pejačevićev trg 15; Sara-
jevo, Vrbanja ulica 4.

„Mladost“, glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 1. v mesecu. — List izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna O. P.). — Tiska tiskarna „Tiskovnega društva v Kranju“. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Jožko Lindič.

Naroča se pri upravništvu „Mladosti“ (Ljubljana, Ljudski dom). Stane: za člane (skupaj s članarino Podzveze) mesečno 2·50 Din (pri skupni pošiljki na odseke). za vse naročnike, ki jo dobijo na svoj naslov: letno 30— Din. Posamezna številka stane 2·50 Din. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

Dopise je treba pošiljati na urednika, ne na upravništvo. Dopisi, ki pridejo uredniku v roke po 10. v mesecu, se odlože za prihodnjo številko.

Inserate sprejema upravništvo.

Naročajte naše časopise:

„Slovenec“ „Domoljub“ „Bogoljub“

najboljši slovenski dnevnik. najbolj razširjen slovenski prvi slov. nabožni mesečnik,
Mesečna naročnina Din 12— tednik. Polletna naročnina glasilo Marijinih družb. Pol-
Din 12— letna naročnina Din 7—

Naslov za naročila:

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

CENIK

lastne zaloge „Društvene nabavne zadruga“ Ljubljana (Ljudski dom)

I. Tiskovine.

Zlata knjiga	Din 10—
Vadnik II. izdaja	6—
Poslovnik	8—
Mladinske in telovadne igre I. in II. del po	5—
Spomini orlovske mladosti	3—
Mladost, celotni letnik	5—
„posamezne številke	0·50
Osnutki (11 števil)	11·50
Kulturno politično predavanje	2—
Uvod v krščansko sociologijo	4—
K mamici (igra za otroke)	3—
„Lovski tat“ in „Erazem Predjam-ski“ (dve igri)	3—
Medved: „Stari in mladi“ (igra, me-sane vloge)	5—
Goslarica naše preljube Gospe (igra, ženske vloge)	5—
5 izdov skupaj	15—
Slavič: Prekmurje	5—
Češko-slovenska slovnica	6·50
Srbska početnica	6·50
Besedilo k strasbourgskim vajam	1—
„ k vadiateljskim vajam 1921	1·50
„ k članskim vajam 1922	1·50
„ k naraščajskim vajam 1922	0·50
Slike vadiateljskih vaj 1921	3—
„ članskih vaj 1921	3—
Poslovne pole	0·50
Zapisnik sej	25—
Blagajniški dnevnik v zvezkih	6—
Bloki za podporno članarino	3—
Razglednice (tudi za šaljivo pošto)	0·25

II. Skladbe.

Orlovska pesmarica	5—
Češka orlovska pesmarica	13—
Orlovska koračnica za klavir	1·50
„ „ „ godbo (Hub.)	16—

Mavnete Orli, korač, za godbo	Din 16—
Orlovska himna za godbo	16—
Orle vzletel k višinam! (Krejzel) za godbo	14—
Brnske članske vaje za klavir	5—
Note za vadiateljske vaje 1921	1·50
„ „ članske vaje 1921	1·50
„ „ vaje Orlic 1. 1923, 1 izvod	8—
„ „ „ 2	10—
Stare note k članskim vajam	1—
Orlovska budnica (Premrl) za moški zbor	1·50
Trobentaške koračnice	1·50
Orlovski klicni na rog	0·25

III. Telovadna obleka.

Telovadne hlače	34—
Majice štev. 1	40—
„ „ 2	43—
„ „ 3	85·50
Telovadni čevlji	85·50

IV. Kroj.

Blago za kroje, najfinejše m	185—
Ruš (rdeče blago za srajce)	25—
Fini rujavi klot (za podlogo surk)	60—
Usnjati pasavi	37·50
Garniture za surke	70—
Članske čepice	24—
Naraščajске čepice	22·50
Orlovska peresa, komad	1·50
Šopki za naraščajске čepice	1·50
Znaki s kokardo za čepice	5·50
Orlovski znaki	6—
Marijinski znaki	0·50
Rdeči gumbi za srajce	1—

V. Razno.

Trakovi za rogove	16—
Valaške (slovaške palice)	20—

Pri nakupu drugih predmetov (telovadnega orodja itd.) posreduje Društvena nabavna zadruga v korist odsekov.

Cene so vsled vedno rastočih cen neobvezne. Poština in zavojnina se zaračunava posebej.